

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 373/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/52/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 11C/133/2012) po právoplatnosti nálezom č. k. II. ÚS 438/2019-42 v spojení s uznesením č. k. II. ÚS 438/2023-64 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/52/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 11C/133/2012). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a Krajskému súdu v Prešove, aby v napadnutej veci konali bez zbytočných prietáhov, a tiež aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie 30 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu (aj krajského súdu, pozn.) bolo už predmetom prieskumu ústavným súdom s ohľadom na základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote, a to na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa z 18. augusta 2023. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 438/2019-42 z 28. novembra 2023 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu a postupom krajského súdu, prikázal okresnému súdu (v konaní vedenom pod

sp. zn. 16C/52/2023, pozn.) konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadostučinenie spolu vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

3. V súdnom konaní sa sťažovateľ ako žalobca žalobou doručanou súdu prvej inštancie 29. júna 2012 domáhal, aby súd medzitýmnym rozsudkom určil, že mu patrí náhrada za zriadené vecné bremeno na parcele KN-C č. 3309/1 – zastavané plochy a nádvoria s výmerou 11296 m² v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] zapísanej na [REDAKOVANÉ], na ktorej sa nachádza pozemná komunikácia vo vlastníctve žalovaného. Ďalej žalobca navrhol, aby súd po vynesení medzitýmneho rozsudku pokračoval v konaní tak, že ustanoví súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku na účely určenia hodnoty vecného bremena a zaviazhe žalovaného na zaplatenie náhrady za vecné bremeno určenej znaleckým dokazovaním pred súdom. Vec bola pridelená sudkyňi Ivete Wildeovej, ktorá 3. júla 2012 oznámila svoju zaujatosť. Predsedníčka súdu vydala v ten istý deň opatrenie, ktorým vec sudkyňi odňala. Vec bola pridelená sudcovi Eduardovi Valenčinovi. Sťažovateľ zistil, že spis nebol prerozdelený v zmysle opatrenia predsedníčky súdu (teda prostredníctvom generátora v podateľni súdu), ale len pracovníčkou jej sekretariátu. Na túto skutočnosť sťažovateľ upozornil, ale predsedníčka súdu jeho upozornenie ignorovala.

3.1. Dňa 7. septembra 2012 súd vyzval sťažovateľa na doplnenie podania v časti petitu, a to vo výške žiadanej náhrady za vecné bremeno. Na to sťažovateľ 15. októbra 2012 podal návrh na prerušenie konania do rozhodnutia ústavného súdu o jeho ústavnej sťažnosti z dôvodu preskúmania zákonnosti prideleného sudcu.

3.2. Uznesením z 24. januára 2013 súd prerušil konanie do rozhodnutia o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorú ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 12/2013 zo 16. januára 2013 odmietol pre nedostatok právomoci. Dňa 7. mája 2013 odvolací súd uznesením č. k. 19Co/57/2013-46 zrušil uznesenie súdu prvej inštancie z 24. januára 2013 a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.3. V následnom období okresný súd i krajský súd konali vo veci samej, ale nedostatočne sa vysporiadali s námietkou sťažovateľa, že vo veci koná (konal) nezákonný sudca JUDr. Eduard Valenčin.

3.4. Na okresnom súde sa 11. marca 2020, 6. mája 2020 a 10. júna 2022 konali pojednávania a na poslednom bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd I. zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, II. zamietol žalobu a III. priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3.5. Po podaní odvolania, v ktorom žalobca namietal okrem iného aj nezákonnosť konajúceho sudcu, krajský súd vyhlásil rozsudok č. k. 21 Co 7/2020-1062 z 30. septembra 2021, ktorým I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v II. a III. výroku a odmietol odvolanie proti I. výroku. Tiež zamietol návrh žalobcu na prerušenie odvolacieho konania a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3.6. Sťažovateľ 13. januára 2022 podal dovolanie proti rozsudku krajského súdu, argumentujúc aj tým, že vo veci koná sudca, ktorý nezodpovedá požiadavkám kladeným zákonom na zákonného sudcu.

3.7. Uznesením sp. zn. 4 Cdo 102/2022 z 31. mája 2023 Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu z 30. septembra 2021, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie z 10. júna

2020 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodu porušenia práva žalobcu na zákonného sudcu.

3.8. Dňa 6. júla 2023 v zmysle platného rozvrhu práce súdu bola veci pridelená nová sp. zn. 16C/52/2023.

3.9. Postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/52/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 11 C 133/2012) a postup krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 19 Co 57/2013, sp. zn. 21 Co 221/2016, sp. zn. 21 Co 92/2017, sp. zn. 21 Co 154/2018 a sp. zn. 21 Co 7/2020 napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, na základe ktorej ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 438/2019-42 z 28. novembra 2023 v spojení s uznesením č. k. II. ÚS 438/2023-64 z 10. januára 2024 rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu porušené bolo, a prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/52/2023 konať bez zbytočných prieťahov.

3.10. Sťažovateľ podaním zo 4. decembra 2023 doručeným okresnému súdu v ten istý deň upozornil na opätovné porušenie svojho práva na zákonného sudcu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/52/2023. Na to súd 27. decembra 2023 sťažovateľovi oznámil, že predmetný spis bol preradený do senátu JUDr. Evy Lampertovej.

3.11. Dňa 12. decembra 2023 sťažovateľ adresoval predsedovi okresného súdu žiadosť o pridelenie prejednávanej veci (sp. zn. 16C/52/2023) náhodným výberom prostredníctvom generátora podateľne okresného súdu v zmysle opatrenia predsedníčky okresného súdu z 3. júla 2012. Na to súd 28. januára 2024 sťažovateľovi oznámil, že predmetný spis bol preradený do senátu JUDr. Evy Lampertovej náhodným výberom a okresný súd pri pridelení predmetnej veci postupoval v súlade s nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 438/2019-42 z 28. novembra 2023.

3.12. Sťažovateľ podal 28. februára 2024 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 16C/52/2023 z dôvodu nepridelenia veci náhodným výberom prostredníctvom generátora podateľne okresného súdu. Na to predseda okresného súdu 18. marca 2024 sťažovateľovi oznámil, že ho v celom rozsahu odkazuje na obsah odpovede z 29. januára 2024, a naďalej zotrval na tom, že okresný súd pri pridelení veci vedenej pod sp. zn. 16C/52/2023 postupoval v súlade s vydaným nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 438/2019-42 z 28. novembra 2023.

3.13. V dňoch 16. apríla 2024 a 14. mája 2024 sa uskutočnili pojednávania vo veci vedenej pod sp. zn. 16C/52/2023.

3.14. Dňa 14. mája 2024 okresný súd uznesením č. k. 16C/52/2023-75 pripustil zmenu žaloby realizovanú podaniami zo 17. septembra 2014 a z 30. januára 2018 v spojení so zmenou žaloby prezentovanou na pojednávaní 16. apríla 2024, ktorá spočívala v podstatnej zmene rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, a to že predmetom konania je náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom evidovaným na [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ], obci Prešov, okrese Prešov – parcela registra „C“ č. 3309/1 vo výmere 11252 m² – zastavaná plocha a nádvorie a parcela registra č. 3309/4 vo výmere 44 m² – zastavaná plocha a nádvorie s tým, že navrhovaný výrok súdu znel na zaplatenie sumy 552 862,75 eur s príslušenstvom (I. výrok), zároveň na zaplatenie sumy 280,08 eur za každý deň od 1. decembra 2017 do dňa právoplatnosti rozsudku spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 1. decembra 2017 do zaplatenia (II. výrok) a tiež na zaplatenie

sumy 51 114,40 eur polročne vždy po uplynutí kalendárneho polroka (III. výrok), eventuálne na zaplatenie sumy 306 686,40 eur s príslušenstvom (I. výrok), na zaplatenie sumy 280,08 eur za každý deň od 31. januára 2018 do dňa právoplatnosti rozsudku spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 1. decembra 2017 do zaplatenia a zároveň na zaplatenie náhrady za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – právo stavby – cesty na pozemku C-KN č. 3309/1 – zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 11296 m² nachádzajúcom sa v k. ú. [REDAKOVANÉ] a zapísanom na [REDAKOVANÉ] v prospech každého vlastníka stavby Z-2766/2011 vo výške 2 120 000 eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania od 2. júla 2009 do zaplatenia.

3.15. Rozsudkom č. k. 16C/52/2023-84 zo 14. mája 2024 okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov celého konania vrátane trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

3.16. Sťažovateľ podal 8. júla 2024 proti rozsudku okresného súdu č. k. 16C/52/2023-84 zo 14. mája 2024 odvolanie.

3.17. Dňa 27. februára 2025 vydal krajský súd uznesenie č. k. 21Co/2/2024-126, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 16C/52/2023-84 zo 14. mája 2024 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Sťažovateľ následne 12. marca 2025 podal znova ústavnú sťažnosť na prietahy smerujúcu tentoraz iba proti postupu okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zdôraznil, že nesústredenou a zmätočnou činnosťou okresného súdu spolu s krajským súdom došlo k neprimerane dlhým a neospravedliteľným prietahom v konaní, keď samotná doba, počas ktorej súdy nielenže nerozhodli o uplatnenom nároku, ale objektívne ani nevykonali vo veci žiaden relevantný úkon, predstavuje dĺžku viac ako 12 rokov a 8 mesiacov s tým, že napadnuté konanie je v podstate na úplnom začiatku, keďže od začiatku sporu na súde prvej inštancie konal nezákonný sudca, čo je podľa jeho názoru vo svojej podstate absurdné, a to aj z toho dôvodu, že najvyšší súd už vo svojom prvom rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo 20/2016 z 25. augusta 2016 uviedol, že sťažovateľ namieta, že na okresnom súde vo veci koná nezákonný sudca.

6. S ohľadom na skutkovú a právnu zložitnosť napadnutého konania sťažovateľ poukázal na to, že predmetom konania je náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným bremenom, teda ide o predmet, ktorý tvorí štandardnú rozhodovaciu agendu súdov. Uviedol tiež, že jeho správanie nemalo vplyv na prietahy v konaní. Zbytočné prietahy v konaní teda spôsobovali iba súdy svojou nečinnosťou, resp. neefektívnou a nesústredenou činnosťou. Podľa sťažovateľa mala hlavný dopad na dĺžku konania skutočnosť, že okresný súd, ako aj krajský súd sa nedokázali relevantne vysporiadať s námietkou sťažovateľa, že na okresnom súde vo veci koná sudca, ktorý nebol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce, a to napriek skutočnosti, že všeobecné súdy sú povinné

z úradnej povinnosti sledovať, či prejednanie a rozhodovanie veci prebehlo súdom, ktorý je zložený v súlade so zákonom.

7. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadost'učinenie 30 000 eur, ktorého výšku ale odôvodnil iba tým, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov by nebolo v tomto prípade dostatočné zadost'učinenie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu došlo k porušeniu s'ťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých uvedených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

10. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú s'ťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

12. Dĺžka napadnutého súdneho konania pred okresným súdom od momentu predošlého rozhodnutia ústavného súdu o priet'ahoch (nálezom č. k. II. ÚS 438/2019-42 z 28. novembra 2023 v spojení s uznesením č. k. II. ÚS 438/2023-64 z 10. januára 2024) predstavovala iba necelých päť mesiacov. Konkrétne okresný súd vydal 14. mája 2024 rozsudok č. k. 16C/52/2023-84, proti ktorému podal ale s'ťažovateľ odvolanie. O odvolaní s'ťažovateľa proti rozsudku okresného súdu

krajský súd rozhodol uznesením č. k. 21Co/2/2024-126 z 27. februára 2025, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Ústavný súd zdôrazňuje, že v napadnutom konaní mohol posudzovať iba potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v období od právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 438/2019-42 z 28. novembra 2023 v spojení s uznesením č. k. II. ÚS 438/2023-64 z 10. januára 2024. V tomto ohľade nemožno postup okresného súdu v období november 2023 až máj 2024 hodnotiť ako nečinnosť, hoci zrušenie jeho rozhodnutia krajským súdom celkom zjavne indikuje určitú mieru neefektivity okresného súdu pri uzatváraní právnej kauzy sťažovateľa. V každom prípade vzhľadom na časové okolnosti prípadu úsek medzi novembrom 2023 a marcom 2025 nemá parametre, ktoré by bolo možné považovať vo vzťahu k napadnutému konaniu za zjavne neprimerané. Taktiež vzhľadom na okolnosť, že väčšinu predmetného obdobia rozhodoval vo veci odvolací súd, nebolo možné ani konštatovať, že by okresný súd (ktorý označil ako porušovateľa sťažovateľ) porušil príkaz ústavného súdu konať bez zbytočných prietáhov.

14. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou napadol iba postup okresného súdu, preto mohol potenciálne porušenie jeho základného práva na prerokovanie bez zbytočných prietáhov posudzovať iba vo vzťahu k okresnému súdu.

15. Vzhľadom na relatívne krátky časový úsek od právoplatnosti predošlého nálezu v predmetnej veci do podania novej ústavnej sťažnosti ústavný súd uzavrel, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany okresného súdu o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

17. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého súdneho konania indikoval vznik prietáhov (napríklad z dôvodu dlhodobej nečinnosti okresného súdu), toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2025

Ľuboš Szigeti
predseda senátu